

BIULETYN

forum aktywizacji

obszarów wiejskich

nr 3, grudzień 2007

Spis treści

- 03 Produkty lokalne, tradycyjne, regionalne
- 07 Doroczne spotkanie PREPARE w Przemysłu
- 11 LEADER w sieci
- 15 Konferencja „Lokalne Organizacje Społeczne Fundamentem Rozwoju Obszarów Wiejskich”
- 17 LEADER+ i co dalej?
- 18 Ważne informacje

Witam i serdecznie zapraszam do lektury grudniowego wydania Biuletynu FAOW!

W tym numerze jak zwykle wiele ciekawych informacji na temat działań związanych z rozwojem obszarów wiejskich oraz lokalnych organizacji pozarządowych.

Tematem grudniowego numeru są produkty regionalne i lokalne oraz zagadnienia związane z budowaniem marki tych produktów na rynku. Marek Gąsiorowski - autor artykułu - problematyką produktu lokalnego i tradycyjnego zajmuje się od 1998 roku. Jest jednym z inicjatorów ruchu na rzecz ochrony i promocji tych produktów, współorganizatorem krajowego konkursu „Nasze kulinarne dziedzictwo” oraz współinicjatorem powstania Polskiej Izby Produktu Regionalnego i Lokalnego.

Anna Mozer-Margol

TEMAT MIESIĄCA

Marek Gąsiorowski

Produkty lokalne, tradycyjne, regionalne

Nie tak dawno jeszcze, produkty żywnościowe konkurowały ze sobą na rynku ceny i funkcjonalności. Produkty zostały wystandaryzowane, stały się podobne do siebie, poprawne i bezpieczne. I taka jest powszechnie dostępna żywność wytwarzana metodami przemysłowymi. Są to produkty wytwarzane w bliżej nieznanym miejscu, przez prawie anonimowego producenta, dla zupełnie nieznanego konsumenta. Żeby produkty pochodzące z konkretnego miejsca zostały wybrane przez klienta i żeby sprostały konkurencji, muszą wyróżniać się spośród innych podobnych, równie dobrych produktów. Jest tylko jedna droga, żeby to osiągnąć. Produkty powinny wyróżniać się „sobą”, swoją tożsamością, unikalnością, niepowtarzalnością i reputacją. Powinny dawać kupującemu także wartości emocjonalne, czyli kojarzyć się z przeżyciami, których dostarczają. A najważniejsze jest to, żeby produkty pochodzące z konkretnego miejsca miały szansę stać się markami, bo tylko wtedy będą zauważone.

Przewiduje się, że na rynku najbardziej liczyć się będą takie

produkty, które są autentyczne, inne, naznaczone indywidualnością, podpisane i wiarygodne. A więc takie, które uzyskają dostatecznie dużą tożsamość rynkową. Produkty, które będą jej pozbawione, jako naśladowcy czy bezbarwni podwykonawcy, znajdą się na marginesie. Tak działa rynek i dotyczy to tak samo wyrobów, usług, firm, jak miast, regionów, krajów czy państw.

Marka produktu, marka miejsca

A czym mogą się wyróżnić na rynku

lokalni producenci, jeśli nie specyficznymi produktami ze swojego regionu, wyrobami, w których są zachowane odtwarzane z pietyzmem tradycje, do niedawna często zarzucone. Takie odkopane albo odkurzone tradycje, zawarte w produktach, stają się bardzo ważnymi źródłami przewag konkurencyjnych, tym skuteczniejszymi, im atrakcyjniejsze legendy wspierają te produkty. Wartość zakupu stają się produkty, które wyrażają własną indywidualność, zapewniają wysoką jakość przeżyć konsumentom. Dla produktów lokalnych liczą się wizerunki produktów, czyli coś, czym wyobraźnia konsumentów dopełnia rzeczywistość. Nabierają znaczenia reputacje produktów, ich dobre imię, by służyły za nimi: pewność wyboru, gwarancja i prestiż. Zyskały na wartości indywidualizm produktów, co sprawiło z kolei, że nabrały znaczenia tożsamości produktów, a zatem wszystko to, co pozwala je

wyrażać. I jeżeli tak się dzieje to powstają produkty „markowe”. Marki stały się też wyróżnikiem i przywilejem miejsc. Marki miejsc to coś znacznie więcej niż marki produktów, bo dotyczą całych społeczności i działają wokół siebie – przez tak zwany „efekt aureoli” – na całe terytoria przynależne do danego miejsca. Ich siła i atrakcyjność przelewa się na wszystko, co z nich pochodzi lub jest z nimi związane. Obecnie wiele miejsc na całym świecie pracuje usilnie nad zbudowaniem swoich marek. Miejsca bez rozpoznawalnych, chociaż lokalnie marek, czeka na rynku trudny los. Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne odkrywane są na nowo. Produkty takie mają swoją reputację - przez swoją rozpoznawalną jakość. Ile razy mówimy o takich produktach zawsze trzeba uwzględnić fakt, że powinny to być produkty wytwarzane na rynek. Produkty takie istnieją tylko wtedy, gdy ich istnienie jest ekonomicznie uzasadnione. Produkty lokalne, regionalne czy tradycyjne to produkty na rynek, a nie skansen produktów. Należy również pamiętać, że prowadzenie działalności związanej z wytwarzaniem i sprzedażą takich produktów może nastąpić po spełnieniu warunków higienicznych i weterynaryjnych określonych w odpowiednich rozporządzeniach i po uzyskaniu zgody na prowadzenie takiej działalności.

Produkty lokalne

Produkty lokalne to dzieła specyficznej jakości ściśle związane z danym terenem, określonym co do obszaru jego pochodzenia lub miejsc wytworzenia. Związek ten nie wynika z miejsca czy siedziby producenta, bo przecież każdy produkt gdzieś jest wytwarzany. Związek produktu z miejscem wytworzenia wynika ze zidentyfikowanego lokalnego pochodzenia, zarówno rodzaju, jak i jakości surowców wykorzystanych do wytworzenia. Związek ten podtrzymuje także stosowania lokalnych, naturalnych i tradycyjnych metod wytwarzania. Właśnie produkty lokalne powinny być szczególnie cenione przez miejscowe społeczności niezależnie od tego, czy kwalifikują się do znaków unijnych czy nie. One, bowiem, dają świadectwo miejsca. Popieranie lokalnych inicjatyw

żywnościowych, rodzinnych, drobnych wytwórców, to sposób na bogacenie się i poprawę warunków życia mieszkańców.

Produkty regionalne i tradycyjne

Szczególnym rodzajem produktów lokalnych są produkty regionalne i tradycyjne. Wyjątkowość ich wynika z faktu, że mogą korzystać z ochrony prawnej stojącej na straży tożsamości, unikalności, niepowtarzalności i reputacji produktów. Ochrona prawna dla takich produktów przyznawana jest na wniosek samych producentów i wynika z prawa „z rejestracji”, co umożliwia odpowiednie, dodatkowe znakowanie produktów, celem lepszej ich identyfikacji przez konsumenta. Szczególne warunki wytwarzania takich produktów, zazwyczaj niepowtarzalne lokalne surowce, nadają im wystarczająco

uznaną przez konsumenta jakość i reputację, że ten jest gotów zapłacić cenę, która zapewni opłacalność producentom. Szczegółowo, problematykę uznawania i wyróżniania produktów jako produktów regionalnych i tradycyjnych regulują rozporządzenia UE określające, że przedmiotem ochrony są: Chroniona Nazwa Pochodzenia i Chronione Oznaczenie Geograficzne, stojące na straży regionalnej specyfiki produktów rolnych i środków spożywczych z danego regionu oraz Gwarantowana Tradycyjna Specjalność, stojąca na straży tradycyjnych metod ich wytwarzania. To właśnie oznaczenie geograficzne, z jednej strony promuje region, z którego produkty pochodzą, z drugiej zaś strony stanowią dla konsumentów urzędowo potwierdzoną gwarancję, że produkty nie tylko pochodzą ze wskazanych miejsc, ale też zawdzięczają swe cechy temu pochodzeniu.

Wyróżniać się

Ludzie na całym świecie zwrócili się w stronę tradycji oraz miejscowej kultury i rozpoczęli, nieśmiały na początku, powrót do korzeni. Coraz więcej regionów chce wzorem markowych liderów robić interesy

i czerpać dumę ze swojej inności. Chce wyróżniać się pochodzeniem, obyczajem, folklorem, trunkami, potrawami, własną kulturą. Niestety nie wszystkie produkty są uznanymi produktami tradycyjnymi czy regionalnymi. Najpierw dobrze jest budować marki lokalnych produktów. Marki produktów lokalnych to szansa wyróżniania się spośród innych równie dobrych produktów. W realizacji tych zamierzeń nic tak nie pomoże, jak starannie wytworzone, unikalne w swych smakach i wyglądzie, posiadające dobrą reputację i swoiste legendy lokalne produkty żywnościowe.

*Marek Gąsiorowski
Kierownik Programu Agro-Smak 2
Fundacja Fundusz Współpracy*

Urszula Budzich-Szukała

Doroczne spotkanie PREPARE w Przemyślu (PREPARE Gathering 2007)

PREPARE – Partnership for Rural Europe (Partnerstwo dla Wsi Europejskiej) to europejska sieć i program mający na celu umacnianie społeczeństwa obywatelskiego na obszarach wiejskich oraz wspieranie współpracy międzynarodowej w zakresie rozwoju wsi. Partnerami PREPARE są krajowe porozumienia organizacji wiejskich z Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Czech, Słowacji, Węgier, Słowenii, Szwecji i Finlandii, a także dwie organizacje o zasięgu europejskim – ECOVAST i Forum Synergies. Polskim partnerem PREPARE jest Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich.

Każdego roku PREPARE organizuje swoje spotkanie (Annual Gathering) w jednym z krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Doroczne spotkania, w których uczestniczą zwykle przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz administracji publicznej z kilkunastu krajów, mają na celu integrację środowisk wiejskich i wymianę doświadczeń. W poprzednich latach spotkania PREPARE odbywały się: na Słowacji (w roku 2003), w Bułgarii (2004), na Litwie (2005) i w Czechach (2006). Część plenarna spotkania poprzedzona jest zawsze „warsztatami wędrownymi”

(Travelling Workshops), w trakcie których małe grupy uczestników z różnych krajów mają możliwość zapoznania się z projektami rozwoju wsi i przedyskutowania problemów i pomysłów ich rozwiązywania z przedstawicielami lokalnej społeczności. Zwykle warsztaty wędrowne obejmują więcej niż jeden kraj.

Tegoroczne spotkanie PREPARE w Polsce było organizowane i w znacznym stopniu współfinansowane przez Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich. Poprzedziły je warsztaty wędrowne w Polsce i na Ukrainie, organizowane przez organizacje członkowskie FAOW: Grupę Partnerską „Zielone Bieszczady” i Regionalny Instytut Ekorozwoju Terenów Wiejskich we współpracy

z Przemyską Agencją Rozwoju Regionalnego. Trzy grupy uczestników odwiedziły projekty po polskiej i ukraińskiej stronie granicy, czwarta – tylko projekty w Polsce (w tej grupie znajdowali się głównie uczestnicy z krajów spoza UE, którzy mogliby mieć problemy ze zorganizowaniem wizy ukraińskiej).

Trasy warsztatów wędrownych obejmowały bardzo różnorodne projekty rozwoju wsi: od trasy rowerowej „śladaми Dobrego Wojaka Szwejka” (Sambor, Ukraina), przez prywatne mini-zoo jednego z lokalnych przedsiębiorców ukraińskich, zabytkowe cmentarze żydowskie po obu stronach granicy, aż po małe szkoły, spółdzielnię telefoniczną w Dolinie Strugu oraz Centrum Promocji i Certyfikacji Produktów Lokalnych w Lutowiskach.

Uczestnicy byli pod dużym wrażeniem zaangażowania i pomysłów lokalnych społeczności, chętnie także dzielili się własnymi

doświadczeniami. Zwracali szczególną uwagę na projekty poświęcone ochronie środowiska, turystyce wiejskiej i tworzeniu miejsc pracy, a także zachowaniu lokalnego dziedzictwa na tym szczególnym, wielokulturowym terenie. Duże wrażenie na gościach z różnych części Europy zrobiła różnica w poziomie rozwoju między wioskami po stronie polskiej i ukraińskiej. Jednak mimo tej różnicy, entuzjazm do działań na rzecz rozwoju wsi, otwartość i gościnność były po obu stronach granicy bardzo podobne. Na uwagę zasługuje też wielka liczba wspólnie podejmowanych inicjatyw.

Po dwóch dniach warsztatów wędrownych (9-10 października), uczestnicy spotkali się na głównej części PREPARE Gathering (11 października) w hotelu Gromada w Przemyślu, pięknie położonym nad Sanem. Blisko 70 uczestników z 20 krajów podsumowało wrażenia z warsztatów wędrownych, a także uczestniczyło w dyskusjach na

temat potrzeb i oczekiwań społeczności i organizacji wiejskich w kontekście nowego okresu programowania funduszy unijnych oraz form i możliwości współpracy między sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi, zwłaszcza w ramach nowotworzonych Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich. W dyskusji, obok organizacji pozarządowych i ich krajowych porozumień, uczestniczyli także przedstawiciele ministerstw rolnictwa i rozwoju wsi oraz Punktu Kontaktowego Leader+ w Brukseli, a także eksperci UNDP.

Większość uczestników spotkania PREPARE wzięła następnie udział w międzynarodowej konferencji „Leader – sukcesy i wyzwania”, organizowanej w dniach 12-13 października 2007 w ramach Krajowej Sieci Leader+. FAOW był także głównym organizatorem tej konferencji (zgodnie z podziałem zadań w ramach konsorcjum realizującego projekt, w którego skład wchodzi także: Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA – pełnomocnik konsorcjum, Krajowa Rada Izb Rolniczych oraz Centrum Doradztwa Rolniczego), a jej powiązanie ze spotkaniem

PREPARE pozwoliło na zapewnienie międzynarodowej ekipy wykładowców z dużą wiedzą na temat podejścia Leader w różnych krajach.

W części plenarnej tej konferencji miały miejsce cztery panele dyskusyjne, poświęcone kolejno (1) Programom Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w różnych krajach UE; (2) tworzeniu Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich oraz oczekiwaniom wobec tych sieci ze strony LGD i organizacji wiejskich; (3) podejściu Leader w nowym okresie programowania w różnych krajach UE oraz (4) podejściu Leader w PROW 2007-2013 w Polsce.

Drugiego dnia spotkania uczestnicy pracowali w mniejszych grupach, dyskutując o sposobach zapewnienia transparentności i udziału różnych partnerów w LGD, o zapobieganiu wykluczeniu oraz o tworzeniu i realizacji projektów współpracy z udziałem partnerów zagranicznych.

Bardziej szczegółowy opis konferencji znajduje się na stronie Krajowej Sieci Leader+ www.leaderplus.org.pl.

Uczestnicy obu wydarzeń byli bardzo zadowoleni z możliwości nawiązania kontaktów z podobnymi organizacjami z innych krajów, szczególnie z naszej części Europy, a także podkreślali dobrą atmosferę i ciekawe prezentacje. Jedyne, co niepokoiło uczestników, to nieobecność przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na tak ważnym wydarzeniu, na

które przyjechało ponad 200 osób z Polski i innych krajów (w tym wielu przedstawicieli ministerstw rolnictwa np. ze Słowenii, Estonii, Litwy).

Wieczorem w dniu 11 października odbyło się także Walne Zebranie FAOW, które zatwierdziło zmianę w statucie FAOW, pozwalającą tej organizacji na prowadzenie badań i analiz.

Urszula Budzich-Szukała

Witold Magryś

LEADER w sieci

Zaawansowana, by nie rzec końcowa, faza realizacji polskiego pilotażu programu LEADER wydaje się być dobrym momentem na przybliżenie idei sieciowania, czyli LEADER-a w sieci. Samo słowo „sieć” może przybierać wiele znaczeń, lecz w tym konkretnym kontekście oznacza połączenie osób i instytucji zaangażowanych w realizację podejścia LEADER. W gronie osób bliżej związanych z tym tematem funkcjonuje nawet słowotwór „sieciovanie” (który w języku polskim zwykle kojarzony jest z zupełnie inną tematyką, tj. chemią), najprawdopodobniej zapożyczony od angielskiego słowa *networking*, oznaczającego rozwijanie i utrzymywanie kontaktów między ludźmi tej samej profesji, bądź o podobnych zainteresowaniach - w tym przypadku osób zaangażowanych w „oddolny” rozwój obszarów wiejskich metodą LEADER.

Przyczyn, dla których ludzie związani z LEADER-em i reprezentowane przez nich instytucje (w tym głównie Lokalne Grupy Działania) sieciują, zawsze było i ciągle jest wiele. Tworzenie sieci było oficjalnym wymogiem Komisji Europejskiej zawartym w Zawiadomieniu Komisji do Państw Członkowskich z dnia 14 kwietnia

2000 r., ustanawiającym wytyczne dla Inicjatywy Wspólnotowej na rzecz rozwoju obszarów wiejskich (LEADER+), w wyniku czego każdy kraj europejskiej 15-tki w latach 2000-2006 musiał utworzyć formalną jednostkę sieciującą (*National Network Unit*) dla Lokalnych Grup Działania (LGD), przynajmniej na poziomie centralnym, przy czym sieci te miały służyć głównie do gromadzenia i rozpowszechniania informacji nt. poszczególnych LGD oraz pozyskiwania partnerów do wspólnych projektów. Z czasem stały się one narzędziem profesjonalnego wsparcia dla tych

grup, zwłaszcza w obszarze współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.

Wraz z rozwojem Pilotażowego Programu LEADER+ w Polsce zaczęły pojawiać się polskie sieci LEADER, w tym formalna sieć na poziomie krajowym (Krajowa Sieć LEADER+) oraz sieci regionalne o charakterze znacznie mniej sformalizowanym. Warto wspomnieć, że prekursorem w tej dziedzinie była nieformalna sieć animatorów partnerstw utworzona dzięki pomocy Funduszu Współpracy i Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich, która działając m.in. w formie internetowego forum okazała się cennym narzędziem komunikacji dla osób wspomagających powstawanie Lokalnych Grup Działania w skali całego kraju. Sieci okazują się bardzo praktycznym i pomocnym narzędziem w długim i skomplikowanym procesie umiejscawiania Lokalnych Grup Działania na gruncie polityki rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich w Polsce.

Począwszy od II połowy 2005 r.

w kilku województwach w Polsce zaczęły zawiązywać się regionalne sieci LGD. Ich stosunkowo szybki rozwój następował głównie z pobudek czysto praktycznych, wśród których dominowały możliwości wzajemnego uczenia się skomplikowanych mechanizmów realizacji podejścia LEADER, wspólnego rozwiązywania licznych problemów, pojawiających się w trakcie jego realizacji czy też swoiste „bycie na bieżąco” w istotnych dla tego podejścia sprawach. Sieć regionalna dawała też uzasadnione nadzieje na bardziej skuteczny lobbying w sprawach ważnych dla przyszłości tego podejścia w nowym okresie programowania 2007-2013, czyli większe niż w przypadku pojedynczej LGD możliwości zewnętrznego oddziaływania na decydentów regionalnych i krajowych.

Główną zaletą polskich sieci regionalnych – podobnie, jak ich utworzonych „oddolnie” odpowiedników w krajach Europy Zachodniej - jest stosunkowo duża elastyczność w działaniu, przejawiająca się w możliwościach szybkiego, doraźnego reagowania na pojawiające się sytuacje i problemy, np. z rozliczaniem projektów, czy z pozyskaniem środków finansowych, jak i podejmowaniem działań zaradczych – np. poprzez formułowanie wspólnych stanowisk, dotyczących np. kontrowersyjnych zapisów w projektowanych przepisach, rozwiązaniach czy procedurach. Ową elastyczność gwarantują instytucje pozarządowe,

którym Lokalne Grupy Działania powierzyły koordynowanie prac poszczególnych sieci, w większości przypadków - w różnych rolach - od samego początku zaangażowane we wdrażanie LEADER-a w Polsce.

O tym, że LEADER potrafi łamać granice świadczyć może sieć **Partnerstw Polski Południowo-Zachodniej**

(www.partnerstwa.eko.org.pl) koordynowana przez Fundację Ekologiczną „Zielona Akcja” z Legnicy. Sieć ta skupia 19 Lokalnych Grup Działania z terenu 3 województw: dolnośląskiego, lubuskiego i opolskiego. Powstała na przełomie 2005/2006 roku i od tego czasu prowadzi działania doradczo-szkoleniowe na rzecz zrzeszonych grup, jak również aktywnie występuje we wszelkich istotnych dla LGD sprawach, formułując liczne stanowiska kierowane do przedstawicieli władz regionalnych, krajowych i innych instytucji mających wpływ na losy podejścia LEADER. Sekretariat sieci prowadzi działalność informacyjno-wydawniczą wydając cykliczny Biuletyn Partnerstw oraz ulotki i mapki, jak również organizuje wspólny udział w targach dla swoich grup.

W województwie śląskim powstała sieć **SILESIA LEADER NETWORK** (www.leaderplus.pl), koordynowana przez Śląski Związek Gmin i Powiatów z Katowic, która obecnie skupia wszystkie 10 LGD działających w regionie. Działalność sieci w dużej mierze koncentruje się na cyklicznych, organizowanych 2-3 razy w roku przeważnie 2-dniowych spotkaniach, na których

każdorazowo realizowany jest adekwatny do aktualnych potrzeb LGD program szkoleniowy, połączony ze spotkaniami z przedstawicielami instytucji zarządzających i wdrażających kolejne edycje programu LEADER oraz licznymi ekspertami. Obowiązkowym punktem programu każdego spotkania jest sieciowanie pomiędzy LGD, czyli rozwijanie wzajemnych kontaktów pomiędzy uczestnikami sieci. Już wkrótce LGD w województwie śląskim będą miały do dyspozycji znajdującą się w fazie końcowych testów bardzo nowoczesną platformę internetową, umożliwiającą prostą komunikację i współpracę pomiędzy wszystkimi osobami związanymi z LEADER-em, za pomocą darmowych komunikatorów tekstowych i głosowych. W sprawach istotnych dla LGD sieć również podejmuje wspólne stanowiska i kieruje je do ww. instytucji. Jednym z najważniejszych efektów sieciowania było aktywne włączenie Samorządu Województwa w rozwiązywanie problemów LGD, który poprzez instrumenty grantowe i pożyczkowe istotnie wspierał i nadal wspiera rozwój podejścia LEADER w regionie.

Kujawsko-Pomorska Sieć Współpracy LEADER+

(<http://siec.org.pl>) została oficjalnie zawiązana w II.2006 r. i obecnie skupia 17 LGD. Sieć koordynuje LGD Wieczno z siedzibą w Płużnicy. Działalność sieci koncentruje się głównie na systematycznych spotkaniach roboczych, na których omawiane są bieżące problemy i zagadnienia związane z wdrażaniem podejścia LEADER.

Pod patronatem sieci organizowane są regionalne konferencje i liczne szkolenia dla zainteresowanych grup. Podobnie jak pozostałe sieci sieć kujawsko-pomorska aktywnie występuje w sprawach istotnych dla podejścia LEADER i ochrony interesów LGD w regionie.

W województwie małopolskim działa **Małopolska Sieć Lokalnych Grup Działania**, skupiająca 19 grup, koordynowana przez jedną z nich, tj. LGD Gościniec z Lanckorony. Jest to sieć ze stosunkowo krótkim formalnym stażem (od IV.2007), ale już sporym dorobkiem spotkań i konferencji oraz projektów: Pogotowie Informacyjne, Biuletyn Wydarzeń, warsztaty „kobiece”. Sieć formułuje również stanowiska w sprawach istotnych dla LGD w regionie.

Dotychczasowe doświadczenia w zakresie tworzenia sieci zaowocowały wyznaczeniem nowego kierunku „tworzenia sieci współpracy” dla szerszego kręgu instytucji działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich

w latach 2007-2013, co znajdzie wyraz w tworzeniu Krajowych Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) i ich sekretariatów regionalnych, które mają powstać do końca 2008 r. Sieci te mają być z jednej strony swego rodzaju pomostami między różnymi uczestnikami szeroko pojętego rozwoju terenów wiejskich, z drugiej zaś strukturami opiniotwórczymi i doradczymi dla władz krajowych i regionalnych w kształtowaniu ich polityki wobec obszarów wiejskich. W kręgu instytucji współtworzących KSOW znajdą się zarówno przedstawiciele administracji publicznej, samorządowej, jak również wielu innych instytucji i organizacji działających na obszarach wiejskich, organizacje rolników, producentów, przedsiębiorców, jednostki badawczo-rozwojowe, służby ochrony przyrody i wiele innych, w tym Lokalne Grupy Działania i ich sieci. W ogólnej strukturze KSOW będą mogły powstawać ponadto sieci tematyczne. Ważne jest, aby nieformalne sieci LEADER znalazły tam swoje miejsce, zarówno na poziomie sieci krajowej, jak i jednostek regionalnych. Ich zdolność szybkiego reagowania będzie zapewne bardzo przydatna w nowej, bardzo odpowiedzialnej roli Lokalnych Grup Działania we wdrażaniu działań osi LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013.

*Witold Magryś
Animator Partnerstw Lokalnych*

PROJEKTY WSPIERANE PRZEZ FAOW

Konferencja „Lokalne Organizacje Społeczne Fundamentem Rozwoju Obszarów Wiejskich”

Stowarzyszenie Wspólnota Samorządowa Powiatu Radzyńskiego w sobotę 15 grudnia 2007 roku zorganizowało w Radzynie Podlaskim konferencję „Lokalne Organizacje Społeczne Fundamentem Rozwoju Obszarów Wiejskich”. Honorowy patronat nad konferencją objął radzyński poseł na Sejm RP pan Jerzy Rębek.

Celem konferencji było zapoznanie uczestników ze strategicznymi kierunkami rozwoju obszarów wiejskich oraz zastanowienie się nad rolą i miejscem lokalnych organizacji społecznych w tym procesie. Salę Urzędu Miasta wypełniło ponad 80 uczestników – przedstawiciele formalnych i nieformalnych organizacji, jak również lokalni liderzy działających na terenie powiatu radzyńskiego, praczewskiego, łukowskiego, bialskiego. Swoją obecnością konferencję zaszczyli oprócz posła Jerzego Rębka – honorowego patrona konferencji, poseł Adam Abramowicz, prezes Lubelskiej Izby Rolniczej – Robert Jakubiec, Dyrektor Lubelskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Końskowoli – Artur Banach, Dziekan Wydziału

Inżynierii Produkcji AR w Lublinie – prof. dr hab. Wiesław Piekarski. Konferencję otworzył Jerzy Rębek – honorowy patron konferencji, który powitał zgromadzonych. W pierwszej części wykładowej podstawowe założenia polityki wobec obszarów wiejskich omówił Andrzej Hałasiewicz – Zastępca Dyrektora Fundacji Programów Pomocowych dla Rolnictwa FAPA z Warszawy. O środkach na wspieranie rozwoju obszarów wiejskich mówił Mariusz Tatka – Kierownik Działu Rozwoju Rolnictwa z Centrum Doradztwa Rolniczego o/Poznań, a na temat inicjatywy wspólnotowej LEADER Urszula

Budzich-Szukała – Sekretarz Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich.

Po krótkiej przerwie w trakcie, której toczyły się bardzo ożywione rozmowy kulturalowe, rozpoczęła się druga część konferencji czyli dyskusja. Dyskusję moderował szef WSPR Jarosław Ejsmont, a uczestnicy rozmawiali na tematy: czy lokalne organizacje są potrzebne, jakie mają problemy w okresie powstawania i działania, czy potrzebna jest współpraca organizacji z samorządami, i jak taka współpraca powinna wyglądać, kto powinien inicjować powstawanie Lokalnych Grup Działania w ramach inicjatywy Leader. Głos zabierali zarówno lokalni działacze, jak również przedstawiciele samorządów, czy instytucji doradczych oraz eksperci. W podsumowaniu dyskusji stwierdzono, że jeśli organizacja powstała to znaczy, że jest ona potrzebna i mniej ważne jest, kto zainicjował jej powstanie, o ile zachowana jest podstawowa zasada

partnerstwa i równości wszystkich jej członków w okresie jej funkcjonowania.

W ostatniej części konferencji Ewa Kulińska prezentując dokonania swojego Stowarzyszenia „Otwarta Wieś” z Bordziłówki Starej, udowodniła, że jak się bardzo chce, to nawet z niczego można zrobić wiele.

Na zakończenie Zastępca Wójta Gminy Radzyń Podlaski złożył wszystkim zebranym płynące z głębi serca życzenia świąteczne.

*Partnerami konferencji byli:
Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich
Lubelska Izba Rolnicza,
i Lubelski Ośrodek Doradztwa Rolniczego,*

*Sponsorzy:
Bank Spółdzielczy w Radzynie,
Bank Gospodarki Żywnościowej o/
w Radzynie
oraz sklep Husquarna Pana Świerczewskiego w Radzynie.*

Sylwia Masiarek

"Leader +, i co dalej?"

15 listopada 2007 r. w Gnieźnie, zostało zorganizowane szkolenie pt.: "Leader +, i co dalej?" Szkolenie zostało zorganizowane ze środków własnych Stowarzyszenia Światowid oraz dzięki współpracy z Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich, ze środków Fundacji na Rzecz Rozwoju Wsi "Polska Wieś 2000" im. Macieja Rataja w ramach Programu Wspierania Inicjatyw Obywatelskich na Rzecz Wsi i Terenów Wiejskich ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej.

W trakcie szkolenia wykłady wygłosili:

- Adam Futymski wykład pt.: „Lokalna Strategia Rozwoju – struktura, treść, kryteria oceny”;
- Urszula Pużanowska wykład pt.: „Szanse i zagrożenia funkcjonowania Lokalnych Grup

- Działania i realizacji Lokalnych Strategii Rozwoju w latach 2008-2015”;
- Agnieszka Rosińska wykład pt.: „Czynniki ryzyka i zasoby w rozwoju grupy partnerskiej”;

Główną ideą spotkania było zbudowanie trwałych więzi między organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wsi, wzmocnienie inicjatyw lokalnych i podniesienie umiejętności mieszkańców wsi w zakresie współpracy na rzecz rozwoju lokalnego, oraz wymiana doświadczeń.

Szkolenie zgromadziło przedstawicieli Lokalnych Organizacji sąsiadujących z LGD Stowarzyszenie Światowid oraz innych z całej Wielkopolski.

WAŻNE INFORMACJE

Informacja o naborze kandydatów na szkolenie dla Europejskich Animatorów Partnerstw

Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich oraz dwie inne organizacje z Polski (Fundacja Partnerstwo dla Środowiska i Fundacja Fundusz Współpracy) uczestniczą w międzynarodowym projekcie TEPA (Training of European Partnership Animators), wraz z partnerami ze Słowacji, Czech, Węgier i Słowenii. Projekt jest finansowany ze środków UE w ramach programu Socrates-Grundtvig.

W projekcie przewidziane są **dwa pilotażowe szkolenia**, w każdym z nich weźmie udział 25 uczestników – po pięciu z każdego kraju uczestniczącego w projekcie. Zatem z Polski mamy w sumie możliwość przeszkolenia dziesięciu animatorów. Każde szkolenie będzie prowadzone przez międzynarodową grupę trenerów (w języku angielskim!) oraz będzie obejmowało wizyty studyjne i spotkania z lokalnymi partnerstwami. Tematyka szkoleń obejmuje zagadnienia związane z budowaniem partnerstwa lokalnego, tworzeniem i realizacją strategii, oraz zarządzaniem lokalnymi zasobami.

Szkolenia odbędą się:

- **4-10 lutego 2008 r.**
(miejsce szkolenia: **Słowenia i Węgry**)
- **31 marca – 6 kwietnia 2008**
(miejsce szkolenia: **Słowacja, Czechy, Polska**)

W ramach projektu pokryte zostaną wszystkie koszty szkolenia, łącznie z dojazdem uczestników na miejsce szkolenia. Warunkiem udziału jest co najmniej dwuletnie doświadczenie w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, znajomość angielskiego i przedstawienie rekomendacji od dwóch lokalnych organizacji lub instytucji zajmujących się rozwojem wsi.

Zgłoszenia (w języku polskim) należy nadsyłać **do dnia 14 stycznia 2008** roku do Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich na adres faow-sekretariat@wp.pl. Informacji udziela Sekretariat FAOW (tel. +48 22 593 16 45) oraz Urszula Budzich-Szukała (tel. +48 602 745 058). Więcej informacji na stronie www.faow.org.pl oraz na stronie projektu TEPA www.partnershipanimators.eu.

UWAGA!

Jest jeszcze szansa zgłoszenia się na program wymiany stażystów w ramach PREPARE!

W ramach PREPARE – Partnership for Rural Europe (Partnerstwo dla Wsi Europejskiej) w okresie od stycznia do marca 2008 roku realizowany będzie program wymiany międzynarodowej „PREPARE Scholarships”. W ramach tego programu osoby zajmujące się rozwojem obszarów wiejskich i gotowe podwyższać swoje kwalifikacje mogą spędzić maksymalnie 4 tygodnie praktycznego stażu w organizacji wiejskiej innego kraju, zaś organizacje zajmujące się rozwojem wsi mogą przyjąć u siebie stażystę z innego kraju. PREPARE pokryje koszty podróży i część kosztów utrzymania stażysty, natomiast organizacja przyjmująca może otrzymać do 500 euro na koszty opieki nad stażystą.

Obowiązkiem organizacji przyjmującej jest zapewnienie **opiekuna** nadzorującego realizację programu stażu. Stażysta oraz opiekun z organizacji przyjmującej powinni móc się porozumieć – najczęstszym językiem wśród organizacji współpracujących w PREPARE jest **angielski**, ale można też znaleźć organizacje

(lub stażystów) komunikujących się np. w języku rosyjskim. Istnieje możliwość wspólnego złożenia wniosku przez stażystę i organizację przyjmującą – zatem jeśli organizacja z Polski zna stażystę z krajów Europy Środkowej i Wschodniej, którego chciałaby przyjąć, lub jeśli osoba zainteresowana z Polski zna organizację, w której chciałaby odbyć staż, to warto złożyć aplikację wspólnie.

Wszystkie zgłoszenia powinny zostać przesłane do koordynatora PREPARE (Urszula Budzich-Szukała, ula@preparenetwork.org), zaś wybór kandydatów dokona komisja wyłoniona spośród członków Grupy Organizacyjnej PREPARE.

Termin zgłaszania – początkowo ustalony na 19 grudnia 2007 – **został przedłużony do 4 stycznia 2008 r.** Jednak ze względu na źródło finansowania (Fondation de France) sam staż musi zostać zrealizowany do końca marca 2008 r. Więcej informacji na stronach PREPARE www.preparenetwork.org (w zakładce „News”).

The number '2008' is written in a festive, red, tinsel-like font, centered within a decorative dotted border.

Wspaniałego, pełnego sukcesów i nowych pomysłów

Nowego Roku

Życzy

Zarząd FAOW oraz Redakcja Biuletynu

Wydawanie Biuletynu FAOW jest możliwe dzięki dofinansowaniu przez Fundację na Rzecz Rozwoju Wsi „Polska Wieś 2000” im. Macieja Rataja w ramach projektu „Działania oświatowo-informacyjne adresowane do organizacji wiejskich” finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej.

Biuletyn FAOW

e-mail: faow-sekretariat@cofund.org.pl

redakcja: Anna Mozer-Margol

anna.mozer@gmail.com